

Prodia, zorgzaam en onderbouwd

Het nieuwe ADP in vogelvlucht

Het nieuwe Algemeen Diagnostisch Protocol is een feit. In dit protocol kunnen jullie terecht voor een uitgebreide beschrijving van de denkkaders die aan de basis liggen van Prodia en voor een systematische toelichting van de verschillende fases van het zorgcontinuüm. In deze Prodiabrief nemen we jullie in vogelvlucht mee door dit ADP!

Waarom nieuw?

Een nieuw ADP moest er komen om de nieuwe tendensen, veranderende inzichten en opgedane ervaringen in de wereld van CLB en onderwijs te kunnen integreren, denk maar aan het M-decreet, vernieuwingen op vlak van Handelingsgericht werken en Handelingsgerichte diagnostiek, het gebruik van ICF, enzovoort.

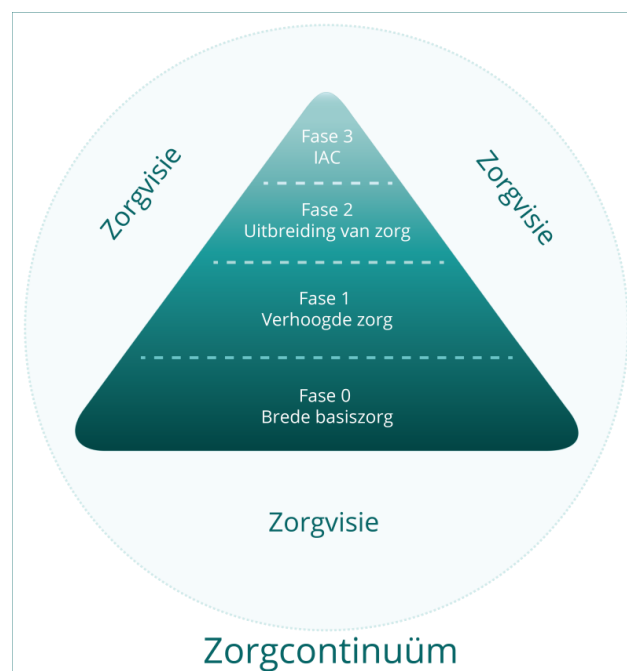
Waarom ter hand nemen?

Het ADP gaat dieper in op de invulling en de belangrijkste opdrachten en afspraken, taakverdeling, aandachtspunten,... binnen CLB en onderwijs. In de specifieke diagnostische protocollen worden de verschillende onderdelen verder uitgewerkt, toegespitst op een specifieke problematiek. Het ADP vormt de basis. Het is dus belangrijk om er een goede kennis van te hebben vooraleer aan de slag te gaan met een specifiek protocol.

p1

Het zorgcontinuüm in een nieuw jasje

Het zorgcontinuüm werd eerst en vooral in een nieuw jasje gestoken. We kozen voor het piramidemodel waarbij Fase 0 de basis vormt en de andere fases er worden opgebouwd.

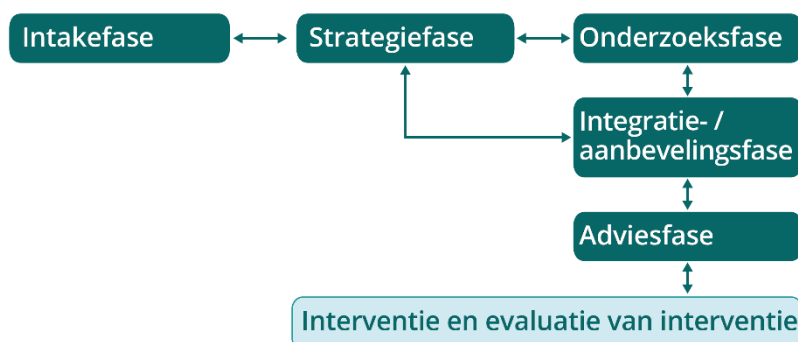
Van Preventieve basiszorg naar Brede basiszorg.

De nadruk verschuift van het voorkomen van problemen naar een brede zorg voor alle leerlingen. Hoe beter de brede basiszorg uitgebouwd wordt, hoe meer kans dat er in die brede basiszorg wordt tegemoet gekomen aan de onderwijs- en opvoedingsbehoeften van leerlingen en dat de zorg voor een leerling niet moet worden verhoogd of uitgebreid. Naast het zorgbeleid geven we ook aandacht aan het gelijkkansenbeleid. We plaatsten onthaal voor inschrijving en spreken niet meer over 'zorg' maar over 'zorgzaam handelen'. Terwijl we vroeger over 'communicatie met ouders' spraken, wordt er nu 'samengewerkt' met ouders.

Een uitgewerkte Verhoogde zorg

Binnen de verhoogde zorg heeft het zorgoverleg op school een belangrijke plaats. Naast de onderwijs- en opvoedingsbehoeften van de leerling krijgen ook de ondersteuningsbehoeften van leerkrachten en ouders een duidelijke plaats. Er wordt dieper ingegaan op welke manier informatie kan worden verzameld, bv. via gesprekken, observaties of effecten nagaan van maatregelen. In de bijlagen vinden jullie hier concrete handvaten voor.

Uitbreiding van zorg : het handelingsgericht diagnostisch traject

p2

De eerste stap in het handelingsgericht diagnostisch traject is de intake. Hieronder valt zowel 'onthaal' als 'vraagverheldering'. Tijdens de vraagverheldering worden vragen die in de bewoordingen van de leerling, de ouders en/of de school zijn geformuleerd, door de betrokkenen en de CLB-medewerker verhelderd en eventueel geherformuleerd in meer professionele termen. Deze verhelderde vragen of hulpvragen bepalen het globale diagnostische traject en kunnen zowel onderkendend, verklarend of indicierend zijn.

In de strategiefase wordt beschikbare informatie over het functioneren van het kind of de jongere binnen zijn context geclusterd volgens de componenten van ICF-CY. Bij het clusteren wordt de ernst van de problemen vastgelegd en wordt nagegaan of er voldoende informatie is om de hulpvragen te beantwoorden en de onderwijs-, opvoedings- en ondersteuningsbehoeften in kaart te brengen. De hulpvragen worden vertaald in verschillende hypothesen en onderzoeksvragen. Er wordt nagegaan of er rechtstreeks overgestapt kan worden naar de integratie/aanbevelingsfase of dat er doelgericht bijkomende informatie moet worden verzameld in de onderzoeksfase.

Na de onderzoeksfase volgt de integratie- en aanbevelingsfase (de vroegere indiceringsfase). Op basis van het integratief beeld worden doelen geformuleerd om van daaruit de onderwijs-, opvoedings- en ondersteuningsbehoeften te vertalen naar aanbevelingen.

In de adviesfase worden de aanbevelingen omgezet in adviezen die op hun beurt vertaald worden in interventies, aanpassingen of maatregelen.

De verdere opvolging van het advies kan gebeuren binnen de verschillende fasen van het zorgcontinuüm. Indien de school aangeeft dat bepaalde aanpassingen voor hen moeilijk te realiseren zijn, wordt er samen gezocht hoe deze toch haalbaar kunnen worden gemaakt. Hierbij wordt – conform het M-decreet – nagegaan of de doelen, bepaald in de integratie- en aanbevelingsfase, al dan niet binnen het gemeenschappelijk curriculum vallen. De verschillende scenario's worden uitgewerkt.

Fase 3: Het Individueel aangepast curriculum

Fase drie van het zorgcontinuüm wordt ingevuld als de fase van het 'individueel aangepast curriculum'. Dit ligt in lijn van de bepalingen binnen het M-decreet. De formulering 'overstap naar school op maat' verdwijnt.

Het M-decreet en het ADP

Het M-decreet vormt voor al wie met onderwijs in Vlaanderen bezig is een grote uitdaging. In het ADP wordt het M-decreet geïntegreerd, zowel op vlak van terminologie als binnen de fasen van het zorgcontinuüm. Begrippen als differentiëren, remediëren, compenseren en dispensereren, gemeenschappelijk curriculum, individueel aangepast curriculum, ... zijn afgestemd op de invulling daarvan binnen het M-decreet.

De verschillende denkkaders: verstevigd en uitgebreid

In het theoretisch deel van het ADP gaan we dieper in op de verschillende denkkaders ([http://www.prodiagnostiek.be/downloads/Theoretisch deel ADP 4 februari 2015.pdf](http://www.prodiagnostiek.be/downloads/Theoretisch_deel_ADP_4_februari_2015.pdf)).

Het Zorgcontinuüm kwam hierboven al aan bod. Hieronder lichten we ICF als nieuw denkkader en de vernieuwingen binnen de Handelingsgerichte diagnostiek en Handelingsgericht werken toe.

Een nieuw denkkader: Internationale Classificatie van het menselijke functioneren (ICF)

De internationale classificatie van het menselijk functioneren of ICF geldt als bijkomend denkkader. Dit bio-psycho-sociaal model is complementair aan de uitgangspunten van de andere denkkaders. De integratie van ICF-CY als dimensioneel classificatiesysteem in de diagnostische protocollen is vooral zichtbaar in het handelingsgerichte diagnostisch traject op de momenten dat informatie geclusterd wordt, zoals in de strategiefase en integratie- en aanbevelingsfase. De clusters – zoals door Pameijer voorgesteld – werden grotendeels vervangen door de componenten van ICF om het functioneren van het kind/de jongere binnen zijn context in kaart te brengen. Daarbij wordt de opdeling kind- en contextkenmerken verlaten. In de visuele voorstelling van de verschillende componenten wordt de wederzijdse wisselwerking weergegeven. De terminologie in het HGD-traject wordt zoveel mogelijk ICF-conform gehanteerd.

Handelingsgericht werken en handelingsgerichte diagnostiek

In het nieuwe boek 'Handelingsgerichte Diagnostiek' van Noëlle Pameijer en Tanja Van Beukering (zie verder) brengen zij zeven uitgangspunten naar voor in een gewijzigde volgorde :

1. Doelgericht werken
2. Transactioneel (wisselwerking en afstemming)
3. Onderwijs- en opvoedingsbehoeften staan centraal

4. De leerkracht en de ouders doen ertoe
5. Positieve aspecten benutten
6. Constructief samenwerken
7. Systematisch en transparant

Doelgericht werken is niet toevallig het eerste uitgangspunt van handelingsgericht werken. Binnen de verschillende fasen van het zorgcontinuüm is er aandacht voor het bepalen van doelen voor een leerling en wordt er doelgericht gehandeld bij interventies, onderzoek en evaluatie.

Doorheen het ADP zetten we alle uitgangspunten nog meer in de verf. Ook in het Handelingsgericht Diagnostisch Traject namen we aanpassingen conform het nieuwe boek op. In het Theoretisch Deel van het ADP gaan we hier dieper op in.

Aan de slag

Hopelijk hebben we jullie met deze korte introductie nieuwsgierig gemaakt om het nieuwe Algemeen Diagnostisch Protocol ter hand te nemen om jullie handelingsgericht werken (HGW) te versterken. Op onze website vinden jullie het Zorgcontinuüm, het Theoretisch Deel en de Hulpmiddelen en de Bijlagen (www.prodiagnostiek.be).

Voor wie meer wil lezen over de nieuwe en vernieuwde denkkaders of het M-decreet:

p4

ICF

Jeugdversie: <http://www.rivm.nl/who-fic/icf-cy.htm>

Browser: <http://class.who-fic.nl/browser.aspx?scheme=ICF-CY-nl.cla>

Gheysen T., 'International Classification of Functioning (ICF): een speed date', in: *Caleidoscoop*, 25 (6), 2013.

http://www.sig-net.be/uploads/downloads_vorming/icf_nadja_brocatus.pdf

HGW / HGD

<http://www.handelingsgerichtwerken.be>

Pameijer N. & van Beukering T., *Handelingsgerichte diagnostiek in onderwijs*, Acco, Leuven, verwacht voorjaar 2015.

M-decreet

<http://www.ond.vlaanderen.be/specifieke-onderwijsbehoefte/>

Gheysen T., 'M-decreet: wat verandert er voor CLB?', in: *Caleidoscoop*, 26 (4), 2014.

<http://www.caleidoscoop.be/index.php?ID=41542>

Veel succes

Het Prodia-team:

Filip Bally, Veerle Breugelmans, Eva Coolen, Moniek De Keyser, Mia Fabry, Sarah Schaubroeck, Lies Verlinde en Hilde Werrebrouck.